

Motion till riksdagen 2023/24:2061

av **Linus Sköld m.fl. (S)**

Folkbildningen är grundläggande för demokratin

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att höja ambitionerna med folkbildningen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa folkbildningens frihet och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återföra folkbildningsanslagen och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

En bildad befolkning är en nödvändighet för en levande demokrati. Därför är invånarnas tillgång till forum för bildning helt avgörande. Människors bildning ska i minsta möjliga mån avgöras av det offentliga. Folk bör kunna växa och utvecklas, förkovra sig och förvärva nya insikter inom områden som de själva väljer, fritt och frivilligt.

De färdigheter och kunskaper som krävs för aktivt deltagande i arbetsliv och samhällsliv sköter samhället gemensamt inom det ordinära utbildningsväsendet. Det kan det sägas mycket om, men det är otvetydigt att både innehåll och omfattning definieras av det offentliga i läroplaner, timplaner, kursplaner, examensmål osv. Människors behov av möjligheter att bilda sig, växa och utvecklas genom livet är både bredare och djupare än så. Därför finns folkhögskolor och studieförbund, offentligt finansierade men innehållsligt fria och för deltagaren frivilliga.

De senaste åren har folkbildningen, i synnerhet studieförbunden, ifrågasatts i den offentliga debatten. Avslöjanden om fusk har lett till ännu värre anklagelser om att majoriteten av verksamheten skulle vara bluff och båg. Även om Riksrevisionen i en granskning nyligen konstaterat att kontrollen av om pengarna uppfyller statens syfte med folkbildningen inte är tillräcklig finns det inget skäl att montera ner folkbildningen. Ja, staten ska kräva att de aktörer som får del av statsbidraget står upp för demokratins

ideal. Men det skulle motverka sitt syfte om staten noggrannare skulle reglera eller kontrollera innehållet i människors bildningsresor.

Resursfördelningsprincipen som gällt för studieförbunden har skapat en jakt på volymer istället för att uppmuntra kvalitativ verksamhet. Därför ser vi med tillförsikt fram emot att nya fördelningsprinciper ska tillämpas från 2025. Det väntas leda till att kvalitet premieras före kvantitet.

Statens stöd till folkbildningen skärs nu ner för andra statsbudgeten i rad. I år delar dessutom regeringen upp folkbildningsanslaget och ger sig särskilt på att minska studieförbundens resurser. Det är en förändring vi avvisar å det bestämdaste. Därtill har den pågående utredningen om folkbildningens styrning fått ändrade direktiv och ska nu återkomma med förslag för att lägga ner Folkbildningsrådet, som är en bärande del i självförvaltningsmodellen och folkbildningens frihet, för att istället låta en eller flera myndigheter överta Folkbildningsrådets nuvarande uppgifter. Det är uppenbart att syftet för regeringen är att öka den politiska styrningen.

Istället borde vi, i tider av faktaresistens och 140-teckensbudskap, höja ambitionerna för folkbildningen och säkerställa dess frihet från politisk styrning av innehållet. Människors möjlighet att bilda sig, fritt och frivilligt, handlar om att försvara demokrati. Därför bör folkbildningen stärkas.

Linus Sköld (S)

Caroline Helmersson Olsson (S)

Gunilla Svantorp (S)

Gunilla Carlsson (S)

Helén Pettersson (S)